

ЦИФРОВІЗАЦІЯ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Сучасні інформаційні системи складання нефінансової звітності представляють собою інтегровані програмні комплекси, спроектовані для автоматизації всього циклу нефінансової звітності. Основна функція таких систем полягає в подоланні трудомісткості річного процесу звітування. Додавання ж складних ESG-вимог робить його ще більш комплексним. Таким чином, ці системи призначені для об'єднання розрізнених команд, робочих процесів і великих масивів даних.

За своєю суттю, сучасна інформаційна система складання нефінансової звітності є критичним технологічним мостом. Він необхідний для перетворення неструктурованих даних у порівнянну, верифіковану і стратегічно корисну інформацію, забезпечуючи відповідність вимогам IFRS, GRI та ESRS [1].

Для цього архітектура інформаційної системи складання нефінансової звітності має будуватися навколо інтеграції та аналітичної обробки. Функція інтеграції є життєво необхідною. Бо ESG-дані генеруються в різних підрозділах компанії та її ланцюга постачання. Система має бути спроможна консолідувати інформацію з різних географічних розташувань чи функціональних відділів. Для збору повного діапазону ESG-даних, роботи з великими масивами, інтеграція з ключовими операційними системами є обов'язковою. При цьому обробка даних повинна виходити за рамки простого підсумовування. Інформаційна система складання нефінансової звітності має бути спроектована для роботи з різнорідними, часто неструктурованими, даними, їх подальшої конвертації у стандартизовані метрики.

Сучасні інформаційні системи складання нефінансової звітності надають функціонал, який трансформує процес звітування з рутинного обліку на інструмент корпоративного управління (рис. 2).

За даними рис. 1 системи пропонують вбудовані шаблони і інструменти-експлорери, які дозволяють користувачам порівнювати вимоги множинних фреймворків. Вони дозволяють використовувати готові формати, уникнувши необхідності починати звітність «з нуля». Завдяки цьому прискорюється процес і мінімізуються ризики пропуску обов'язкових показників. При цьому централізований збір повного діапазону ESG-даних є ключовим. Сучасна система повинна забезпечувати версійний контроль й інтеграцію процесів. Консолідація даних, яка традиційно вимагає залучення багатьох команд та є джерелом помилок, стає автоматизованою, підвищуючи ефективність.



Рисунок 1 – Функціонал сучасних інформаційних систем складання нефінансової звітності

Для міжнародних інвесторів та європейських регуляторів, особливо в контексті CSRD, найважливішим є довіра до даних. Тому система повинна бути спроектована як гарант цілісності інформації. Вона зобов'язана фіксувати повний слід перевірки, контролювати авторство і забезпечувати можливість вбудовувати посилання на підтвердження безпосередньо у звіт. Такий функціонал робить звітність готовою до аудиту. Тобто функціонал сучасних знижує внутрішні ризики невідповідності даних, функціонуючи як технологічний механізм антикризового управління ними.

Сучасні ESG-платформи, такі як «Oracle ESG», «SAP» чи «Microsoft sustainability manager», є комплексними інструментами, які інтегрують фінансові та нефінансові дані. Їх ключові функціональні можливості відображено у табл. 1.

Таблиця 1

Ключові функціональні можливості сучасних ESG-платформ

Функції	Сутність
Збір і стандартизація даних	Системи повинні вміти отримувати дані з широкого спектру внутрішніх систем (HR, фінанси, закупівлі) і зовнішніх джерел (постачальники, ланцюжок постачання). Для цього необхідні вбудовані механізми для стандартизації й управління даними, щоб забезпечити послідовність показників по всьому підприємству
Аналіз, управління якістю даних	Для забезпечення точності і надійності даних платформи використовують передову аналітику, включаючи вбудоване розпізнавання патернів. Використання цього функціоналу дозволяє оперативно ідентифікувати і адресувати аномалії чи розбіжності в ESG-даних. Це є проактивним підходом до управління якістю
Гнучке звітування	Платформи надають вбудовані редактори для створення різних форм звітності, застосування складних формул.

Окрім інтегрованих ERP-модулів, існують спеціалізовані SaaS-платформи, а саме:

– «Workiva» – платформа, що високо цінується користувачами за потужні інструменти співпраці. Вони дозволяють здійснювати інтеграцію та оновлення в режимі реального часу. «Workiva» також відрізняється надійними функціоналами контролю версій, управління формулами й звітністю. Вона пропонує індивідуальні тегові фреймворки для розробки інтерфейсу та складання статутних звітів [2];

– «Diligent ESG» або «Diligent one platform» Сильні сторони Diligent включають високу налаштованість і комплексні модулі. Однак ключовою перевагою є функція аудиторського сліду, яка забезпечує всебічне відстеження змін і дій, що є необхідним для підзвітності і зовнішнього аудиту.

Узагальнимо ключові особливості провідних ESG-платформ у табл. 2.

Таблиця 2

Порівняльний аналіз архітектурних рішень провідних ESG-платформ

Критерій	Спеціалізовані SaaS-рішення	Інтегровані ERP-модулі
Збір даних	Висока гнучкість у налаштуванні опитувань та тегів; Сильні інструменти співпраці та інтеграції зовнішніх даних	Глибока омніакальна інтеграція з внутрішніми транзакційними даними (HR, Фінанси, SCM, виробництво)
Управління якістю даних	Чіткі функції аудиторського сліду, контроль версій	Вбудовані механізми виявлення аномалій; автоматична стандартизація одиниць вимірювання
Аналіз та стратегія	Сильні можливості налаштування звітів і динамічних формул для складного статичного звітування	Використання III й предиктивної аналітики для прогнозування ESG-ефективності та оптимізації стратегій

Конкуренція між ERP-модулями та спеціалізованими SaaS-платформами фактично формує гібридну IT-архітектуру. Великі компанії часто використовують ERP-системи для

забезпечення цілісності і транзакційної надійності внутрішніх даних («SAP», «Oracle»). Натомість SaaS-платформи застосовуються для гнучкості, ефективної співпраці та фінальної подачі складних законодавчих звітів («Workiva», «Diligent»).

Отже, функціонал сучасних інформаційних систем нефінансової звітності охоплює збір, стандартизацію, аналіз, управління якістю даних і гнучке звітування. Також вони включають вбудовані шаблони, версійний контроль й аудитний слід, який знижує ризики та підвищує ефективність. Провідні платформи часто використовуються в гібридних ІТ-архітектурах для поєднання транзакційної надійності та гнучкості звітності.

Список використаних джерел

1. Бізнес. (2025). *Сучасний ландшафт регулювання звітності про сталий розвиток (ESG) у світі*. https://biz.ligazakon.net/analytics/237838_suchasniy-landshaft-regulyuvannya-zvtnost-pro-staliy-rozvitok-esg-u-svt
2. Група ДТЕК. (б. д.). *Стратегія розвитку Групи ДТЕК до 2030 року*. <https://dtek.com/content/files/strategiya-rozvitku-grupi-dtek-do-2030-roku.pdf>
3. Селецька, Д. (2024). Формування ESG-звітності за стандартами gri: екологічний аспект. *Економіка та суспільство*, (69). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-145>
4. Солодовнік, О. О., & Гавриличенко, Є. В. (2024). Нефінансова звітність підприємства: зміст, стандарти і світові тренди розвитку. *Ефективна економіка*, (5). <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.14>
5. Тимошенко, К. А. (2023). Аудит нефінансової звітності. *Економіка. Фінанси. Право*, (2), 49–52.
6. Тютлікова, В. В. (2019, 30–31 травня). *Нефінансова звітність, як інструмент впровадження соціальної відповідальності* [Тези доповіді]. Міжнародна наукова конференція «Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця», Харків, Україна.
7. FinPost. (2025). *Стандарти GRI для прийняття інвестиційних рішень*. <https://finpost.com.ua/news/2148>
8. Царик, І. М. (2017). Проблеми та перспективи розвитку нефінансової звітності як інструменту корпоративної соціальної відповідальності. *Причорноморські економічні студії*, (24), 89–93.
9. Шевчук, Н. С. (2018). Інтегрована звітність: поняття та економічна сутність. *Економіка АПК*, (12), 95–102.
10. Шостак, В., & Плисенко, П. (2024). Інтегрована звітність в контексті принципів ESG. *Journal of Strategic Economic Research*, (2), 146–152. <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2024.2.13>

Циганенко К.Д.,
здобувач третього рівня вищої освіти,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗШИРЕННЯ ЕКСПОРТНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Малий та середній бізнес, якому характерна висока адаптивність та гнучкість, відіграє вагомий роль у забезпеченні стійкості національної економіки до глобальних викликів [1]. Утім, в умовах воєнного стану для малих і середніх підприємств (МСП) України зменшення попиту та втрата ринків збуту створює реальні загрози їхній стабільній діяльності, що обумовлює необхідність розвитку експортного потенціалу та виходу на зовнішні ринки.

Глобальні тренди цифровізації та використання сучасних цифрових технологій [2] дозволяють МСП суттєво розширювати свої експортні можливості, зокрема завдяки